

(Naturgasforsyning)

Frederiksborggade 15

1360 København K

Tlf 33 95 57 85

Fax 33 95 57 99

www.ekn.dk

ekn@ekn.dk

Afgørelsen offentliggøres i anonymiseret form**20. oktober 2004**

J.nr.: 31-9

Eksp.nr.: 16914

TAT

KLAGE FRA [...] over
AFGØRELSE FRA Energitilsynet af 17. maj 2004
OM Betaling for flytning af gasstikledning

NÆVNETS Nævnnsformand, professor cand.jur. Christen Boye Jacobsen
SAMMEN- Næstformand, professor, dr.polit. Chr. Hjorth-Andersen
SÆTNING Centerdirektør John Bendix
I SAGEN Fhv. direktør Jørgen Ancher Høy

Ved e-mail af 11. juni 2004 indbragte [...] Energitilsynets afgørelse af 17. maj 2004 for Energiklagenævnet. Ved afgørelsen havde tilsynet fundet, at det ikke var urimeligt, at DONG Naturgas A/S ikke har villet godtgøre klageren for omkostninger ved flytning af en gasstikledning.

Energitilsynet er under sagen fremkommet med en redegørelse, som har været forelagt for klageren og DONG.

Den påklagede afgørelse

I Energitilsynets afgørelse af 17. maj 2004 hedder det:

”Ved e-mail af 3. marts 2004 har De klaget over, at DONG ikke vil betale for flytning af en stikledning, som går igennem Deres baghave, og som de har ønsket at få flyttet. De mener, at DONG i dag har et stort moralsk ansvar for at bringe tingene i orden uden udgift for Dem.

Af Deres klage fremgår det videre, at Naturgas Syd, som i sin tid anlagde stikledningen, ikke tinglyste stikledningen, hvorfor man ved ejerskifte ikke fik denne viden automatisk. Endvidere oplyser De, at De er bekendt med at Naturgas Syd tidligere flyttede stikledninger gratis, og at Naturgas Midt/Nord stadigvæk i dag tilbyder deres kunder, at gøre det gratis.

[...] De [har] oplyst, at De ikke klager over at stikledningen skal flyttes, men at det er betalingen De er uenig i.

Det kan herefter oplyses, at Energitilsynet administrerer reglerne i naturgasforsyningsloven. I henhold til lovens § 41, stk. 1, kan Energitilsynet gribe ind, hvis priser eller betingelser findes at være i strid med loven. I henhold til § 7, stk. 4, skal bevillingspligtige selskaber stille deres ydelser til rådighed for forbrugerne på objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende vilkår.

Til belysning af sagen kan Energitilsynet henvide til Danske Fjernvarmeværkers Forenings vejledning vedrørende almindelige bestemmelser for fjernvarmelevering.

Danske Fjernvarmeværkers Forening nedsatte i 1984 et udvalg, som fik til opgave at udarbejde forslag til udformning af et fælles aftalegrundlag mellem forbrugere og leverandører af fjernvarme. Revision af vejledningen er senest i 1998 foretaget af Foreningens Vejledningsudvalg. Vejledningen er udformet således, at den indeholder det egentlige aftalegrundlag mellem forbrugere og de enkelte fjernvarmeværker såvel kommunale som forbrugerejede.

Leveringsforholdet mellem fjernvarmeværkerne og forbrugerne er omfattet af de til enhver tid gældende love, bekendtgørelser, anvisninger m.v., herunder bl.a. afgørelser truffet af Energitilsynet, som i medfør af varmforsyningsbestemmelser har kompetence til at gribe ind over for priser og betingelser som tilsynet finder urimelige.

Energitilsynet har taget den af Danske Fjernvarmeværkers Forening udarbejdede vejledning til efterretning, for så vidt angår den del af vejledningen, der vedrører spørgsmål, der hører under Energitilsynets kompetence.

I almindelige bestemmelser for fjernvarmelevering fremgår det i afsnittet for stikledning og stikledningsbidrag, at det ledningsnet, der etableres fra hovedledningen/fordelingsledningen til ejendommens hovedhaner i det følgende benævnes "stikledningen".

Ejerens betaling for etablering af stikledningen fremgår af værket's tarif. Værket fastsætter stikledningens placering efter aftale med ejeren, dog under hensyntagen til tekniske forhold i hoved- eller fordelingsnettet.

Endvidere fremgår det af de almindelige bestemmelser, at såfremt forhold hos forbrugeren giver anledning til flytning af stikledningen, udføres arbejdet af værket efter aftale med ejeren og for dennes regning.

I henhold til naturgasforsyningslovens § 38, stk. 2 skal Energitilsynet føre tilsyn med prisernes og betingelsernes rimelighed, jf. stk. 1. [Af] bemærkninger[ne] til naturgasforsyningslovens § 38, stk. 2, fremgår det bl.a., at Energitilsynet i vurderingen af priser og betingelser tager hensyn til priser og betingelser, der gælder på tilsvarende markeder.

Energitilsynet finder herefter, at de retningslinier som er gældende for etablering af stikledninger for fjernvarmelevering, kan finde anvendelse ved bedømmelse af etablering af stikledninger til levering af naturgas.

20. oktober 2004

J.nr.: 31-9

Eksp.nr.: 16914

TAT

Side 2 af 10

Energitilsynet skal videre henvise til [...] at Naturgas Midt/Nord ikke flytter stikledninger gratis.

Med [henvisning til] DONG's redegørelse i brev af 21. april 2004 samt med henvisning til retningslinierne i almindelige bestemmelser for fjernvarmelevering finder Energitilsynet, at bestemmelserne ikke er i strid med loven eller urimelige, jf. § 41, stk. 1, og § 7, stk. 4.

Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt DONG har et moralsk ansvar for at bringe tingene i orden, kan tilsynet ikke tage stilling hertil.

Klage over Energitilsynets afgørelse indgives skriftligt inden 4 uger til Energiklagenævnet [...].”

20. oktober 2004

J.nr.: 31-9

Eksp.nr.: 16914

TAT

Klagen til Energiklagenævnet

I klagen af 11. juni 2004 fra [...] hedder det:

”Jeg har igennem 2 år haft en sag kørende med mit gasselskab om flytning af stikledning. Jeg har senest klaget til Energitilsynet. Men det moralske og god forbrugeroplysning som DONG ikke har gjort, har Energitilsynet ikke ville svare på, da det åbenbart ligger uden for deres arbejdsområde. Det fik jeg svar på den 17. maj i skrivelse fra Energitilsynet. Derfor er jeg havnet i et hul, hvor jeg ikke kan få nogle uvildige til at komme med udtalelse om sagen. Jeg har indtryk af at der er mange andre som har problemer med stikledninger.

Jeg har forgæves forsøgt at tale med DONG som bare holder på deres, uden at vil forholde sig til det faktiske, at jeg ikke havde en chance for at vide at der lå en stikledning i min baghave. Energi-styrelsen vil heller ikke hjælpe. Derfor vil jeg gerne have Energi-klagenævnet til at ændre Energitilsynet manglende vilje til at gå ind og forklare DONG, hvad god forbrugeroplysning også er. Jeg mener jeg som gaskunde er retsløs i denne sag. [...].”

Side 3 af 10

Energitilsynets redegørelse i sagen

Tilsynet fremkom den 15. juli 2004 med bemærkninger til klagen fra [...]. Det fremgår af heraf:

”Energitilsynet finder hertil, at tilsynet ingen kompetence har til at afgøre, hvorvidt DONG Naturgas A/S har et moralsk ansvar for at bringe tingene i orden. Tilsynet tager alene stilling til, om en pris eller en leveringsbetingelse, der er omfattet af naturgasforsyningslovens prisbestemmelser, er i strid med loven. Herunder skal de bevillingspligtige selskaber stille deres ydelser til rådighed for forbrugerne på objektive, gennemsigtige og ikke diskriminerende vilkår.

Tilsynet finder, at DONG Naturgas A/S har fulgt de bestemmelser som er udfærdiget i DONG Naturgas A/S almindelige leveringsbestemmelser gældende for kunder i Jylland og at det ikke kan være DONG Naturgas A/S' ansvar, at klager ikke kontaktede selskabet inden gravearbejdet blev påbegyndt.”

Klager bemærkede hertil ved e-mail af 19. juli 2004:

”Jeg vil gerne slå fast at det ikke er mig som ønsker at få flyttet stikledningen, men DONG. Jeg er naturligvis også interesseret i dette af sikkerhedshensyn.

Samtidig er det en meget forenklet fremstilling at skrive, at jeg havde fortrudt at jeg ikke kontaktede DONG inden byggeriet. Som jeg har nævnt, så mener jeg at jeg havde undersøgt det man med rimelighed kan forvente, indhentet tegninger og snakket med kommunen og VVS. Jeg havde jo ingen grund til at tro at der lå en stikledning i min baghave. DONG har haft mulighed for at fortælle det fra 1998 hvor jeg købte dødsboet til 2002, hvor byggeriet gik i gang efter lang forberedelse med ansøgninger m.m.

DONG har endvidere besøgt mig mindst 2 gange fra 1998-2002, hvor jeg fik lavet kontrol af anlæg, uden at give mig disse vigtige oplysninger om at stikledningen ikke kom fra vejen. [...]

I de leveringsbetingelser som DONG har lavet, står der jo intet om god oplysningspligt til husejer eller andet, som denne her sag handler om. Det er et område som burde være naturligt, at DONG også tager sig af og forbedrer fremover, som et forbrugervenligt selskab. Man er jo virkelig på herrens mark, hvis man ikke har specielle evner for at vide, at der går en ledning i baghaven. ”

20. oktober 2004

J.nr.: 31-9

Eksp.nr.: 16914

TAT

Side 4 af 10

Supplerende oplysninger

Ved brev af 23. juli 2003 meddelte DONG klageren, at kravet om flytning af ledning fastholdes, hvilket koster klageren kr. 1.800 excl. moms plus evt. gravearbejde, såfremt klageren ikke selv lader dette arbejde udføre.

Af [...] henvendelse (udateret) til Energitilsynet fremgår:

”For 2 år siden byggede jeg en garage og tilbygning, et stykke fra huset. Her var før køkkenhave. Jeg byggede i god tro dette, efter jeg havde haft kontakt [med] kommunen for kort og byggetilladelse. Min lokale VVS installatør spurgte jeg også til råds. Overraskelsen var stor, da jeg skulle tilslutte varmen til bygningen. Her kunne vi først opdage at gasstikledningen gik bag ind igennem haven, under bygningen til alles overraskelse. Da var bygningen næsten færdig. Der var ingen gravespor at se, da ledningen er ”skudt igennem haven” for det gøre det let og billigt i sin tid.

Ude ved vejen går gasledningen også med gul markeringspæl, så det var absolut mest naturligt at vi var forsynet fra hovedvejen, som alle regnede med.

Hvordan skulle jeg som ny ejer i 1998 kunne regne det ud da jeg byggede! Jeg købte det som et dødsbo, uden at jeg fik kort eller papirer over gasstikledningen, alt andet fik jeg dengang.

Efter at have undersøgt sagen, viser det sig at det gamle ”Naturgas Syd” ikke tinglyste stikledninger, så man ved ejerskifte fik denne viden automatisk.

[...]

Jeg mener at DONG i dag har et stort moralsk ansvar for at bringe tingene i orden, uden udgift for mig. Jeg kan ikke bare flytte selskab, da det er DONG som ejer stikledningen.

Jeg har mange gange fortrudt at jeg ikke kontaktede DONG før jeg gravede, men jeg havde slet ingen mistanke om at der kunne gå en gasledning i min baghave.

[...] DONG [...] fastholder [...] at det er mig som husejer som skal betale.

[...]”

Af DONG's brev af 21. april 2004 til Energitilsynet fremgår:

”[DONG] gør gældende:

at det ikke var muligt at naturgasforsyne klagers ejendom [...] fra vejen Sønderbyen, der er en amtsvej [...].

Såfremt klagers ejendom skulle være naturgasforsynet fra Sønderbyen, skulle der være givet enten gravetilladelse eller tilladelse til underboring [...] for at nå klagers ejendom med en gasstikledning.

[...] I Sønderjyllands Amt [rettelig Ribe Amt] har det ikke i forbindelse med anlæg af fordelingsledninger været muligt at opnå gravetilladelser i amtsveje. Der var heller ikke mulighed for at foretage en underboring, fordi der i Sønderbyen er placeret et 10 KV elkabel [...]

at der [...] blev valgt en fremføring til [...]

at det ikke er korrekt, at [DONG] ikke tinglyser sine ledninger. [DONG] tinglyser altid fordelingsledninger. Desuden tinglyses altid stikledninger, som i sit forløb er beliggende på tredjemands ejendom. [...]

Fordelingsledningen er derfor tinglyst i sit forløb over matr. nr. 14 k, som er nabo (bagbo) til klagers ejendom. Stikledningen til klagers ejendom er tinglyst på bagboens ejendom, men ikke på klagers ejendom, hvilket heller ikke er sædvanligt.

[...]”

Af klagerens brev af 27. april 2004 til Energitilsynet fremgår bl.a.:

”Fremover burde DONG tinglyse dette eller oplyse sådan noget ved ejerskifte, så har DONG ikke et ansvar, for hvad ejer af ejendom gør før man graver.

[...]

Endelig klager jeg ikke over at stikledningen skal flyttes, det skal den selvfølgelig. Det [er] stadigvæk betaling[en] vi er uenige om.”

Af brev fra Energitilsynet af 12. august 2004 fremgår:

”Af DONG Naturgas A/S almindelige leveringsbetingelser gældende for kunder i Jylland fremgår [...] det af leveringsbetingelsernes § 3.6, vedrørende tilslutning til forsyningsnet, at DONG Naturgas A/S har ret til at ændre placeringen af stikledninger og regulato-

20. oktober 2004

J.nr.: 31-9

Eksp.nr.: 16914

TAT

Side 5 af 10

rer. Hvis en bruger selv ønsker at ændre placeringen, eller hvis hans dispositioner gør det nødvendigt, skal det godkendes af DONG Naturgas A/S. I så fald skal brugeren selv afholde udgifterne.”

Klageren bemærkede ved e-mail af 12. august 2004 hertil, at sagen angår,

”[...] om at man som forbruger også må have nogle rettigheder, når man bl.a. overtager [et] dødsbo og får byggetilladelse fra kommunen. Samtidig var det meget unaturligt at der lå en ledning i min baghave. DONG må stadigvæk have en alm. oplysningspligt i sådan et tilfælde overfor brugeren. Det har Energitilsynet slet ikke forholdt sig til!

Det er det som Energiklagenævnet skal tage stilling til [...].”

20. oktober 2004

J.nr.: 31-9

Eksp.nr.: 16914

TAT

Retsgrundlag og kontraksgrundlag

Af lovbekendtgørelse nr. 130 af 27. februar 2003 af lov om naturgasforsyning, som ændret ved § 2 i lov nr. 494 af 9. juni 2004, fremgår:

Side 6 af 10

”§ 7, stk. 4. Bevillingspligtige selskaber, jf. kapitel 3 og 4, skal stille deres ydelser til rådighed for forbrugerne på objektive, gennemsigtige og ikkediskriminerende vilkår.

§ 38. Priser og betingelser for ydelser fra transmissions-, lager- og LNG-selskaber skal fastsættes således, at der ikke diskrimineres mellem systembrugerne. Ved prisfastsættelsen tages hensyn til selskabernes omkostninger samt til, at der skal kunne opnås et rimeligt afkast af den i selskaberne investerede kapital.

Stk. 2. Energitilsynet fører tilsyn med prisernes og betingelsernes rimelighed, jf. stk. 1.

§ 41. Hvis Energitilsynet finder, at priser og betingelser må anses for at være i strid med bestemmelserne i denne lov, kan tilsynet give påbud om ændring af priser og betingelser.”

Efter den nævnte lovændring, som trådte i kraft 1. juli 2004, er naturgasforsyningslovens § 7, stk. 4, nu stk. 5.

Af DONG's ”Almindelige leveringsbetingelser gældende for kunder i Jylland” fremgår:

”1.1. Nærværende almindelige betingelser gælder for levering af naturgas til brugere, der er omfattet af den til enhver tid gældende naturgastarif.

1.2. Bruger er enhver, der rekvirerer eller aftager naturgas. [...]

[...]

3.1. DONG Naturgas A/S fremfører og ejer de nødvendige anlæg frem til og med afregningsmåleren. [...]

[...]

3.4. Når en gasstikledning er etableret, udfører DONG Naturgas A/S en målsat tegning over stikledningens forløb. Grundejeren kan rekvirere en kopi heraf.

3.5. DONG Naturgas A/S kan i særlige tilfælde kræve, at gasledningers placering bliver tinglyst som rådighedsbegrænsning på ejendommen. Kravet skal i påkommende tilfælde være begrundet, og selskabet vil selv afholde de omkostninger, der er forbundet med tinglysningen.

3.6. DONG Naturgas A/S har ret til at ændre placeringen af stikledninger og regulatorer. Hvis en bruger selv ønsker at ændre placeringen, eller hvis hans dispositioner gør det nødvendigt, skal det godkendes af DONG Naturgas A/S. I så fald skal brugeren selv afholde udgifterne.”

20. oktober 2004

J.nr.: 31-9

Eksp.nr.: 16914

TAT

Energiklagenævnets bemærkninger

Sagens problem synes at være, at [...] ønsker at bygge på den del af klagerens ejendom, hvor gasstikledningen til hans hus løber. Derfor skal stikledningen flyttes, hvortil gasbrugeren synes at skulle afholde udgifterne.

Klagerens påstand synes at være, at Energiklagenævnet skal pålægge Energitilsynet at ”forklare DONG, hvad god forbrugeroplysning er.” Klageren må herudover antages at ønske sig godtgjort omkostningerne ved flytningen af ledningen.

Klagerens anbringende herfor er, at DONG har et moralsk ansvar for at ”bringe tingene i orden” uden udgift for klageren, samt at DONG bør tinglyse gasstikledningen på ejendommen.

Den påklagede afgørelses begrundelse henviser til:

1. den af Danske Fjernvarmeværkers Forening udarbejdede vejledning;
2. naturgasforsyningslovens § 38;
3. redegørelsen af 21. april 2004 fra DONG.

1.

Energitilsynet har anvendt den af Danske Fjernvarmeværkers Forening udarbejdede vejledning analogt på naturgasforsyning.

En vejledning på et nærliggende område som fjernvarme kan give en vis indikation om kutymer i energibranchen. En vejledning på fjernvarmeområdet kan imidlertid ikke binde fortolkningen af naturgasforsyningslovens regler.

2.

Energitilsynet har endvidere henvist til, at tilsynet efter naturgasforsyningslovens § 38, stk. 2, fører tilsyn med prisernes og betingelsernes rimelighed, jf.

Side 7 af 10

stk. 1. Af bemærkningerne til forslaget til § 38, stk. 2, fremgår bl.a., at tilsynet tager hensyn til priser og betingelser, der gælder på tilsvarende markeder.

Energiklagenævnet bemærker, at naturgasforsyningslovens § 38 vedrører priser og betingelser for ydelser fra transmissions-, lager- og LNG-selskaber. Da klageren ikke er kunde hos et sådant selskab, men hos DONG's distributions-selskab, finder Energiklagenævnet, at § 38 ikke mod bestemmelsens ordlyd kan udstrækkes til at finde anvendelse på klageren.

3.

DONG's redegørelse af 21. april 2004 henviser til, at det af forskellige grunde ikke var muligt at forsyne klagers ejendom fra vejen Sønderbyen.

Efter Energiklagenævnets opfattelse beror skønnet over en gaslednings linjeføring hos DONG's distributions-selskab under efterlevelse af relevante lovregler om projektering, nedlæggelse, etc.

Det kan derfor ikke give nævnet anledning til kritik, at DONG's distributions-selskab har valgt at ledningen ikke skal løbe langs Sønderbyen, men bag om klagerens ejendom.

Af samme grund kan det ikke give nævnet anledning til kritik, at stikledningen til klagerens ejendom går ind gennem klagerens have.

4.

Der ses ikke at være nogen ejendomsretlig konflikt i sagen. Der kan derfor ikke lægges afgørende vægt på det af parterne anførte om tinglysning.

5.

Energiklagenævnet er enig med Energitilsynet i, at kontraktsforholdet mellem DONG og kunden – i mangel af en ubestridt aftale mellem parterne – må løses efter DONG's leveringsbestemmelser. Kravene må hverken være urimelige eller i strid med de standarder om objektivitet, gennemsigtighed og ikke-diskrimination, som er omhandlet i naturgasforsyningslovens § 7, stk. 4 (nu § 7, stk. 5).

DONG's leveringsbetingelser "Almindelige leveringsbetingelser gældende for kunder i Jylland" er den væsentligste del af aftalegrundlaget mellem Carsten Sohl og DONG og regulerer rettigheder og forpligtelser mellem disse. Herudover er kunden og DONG underkastet de til enhver tid gældende love og bekendtgørelser på naturgasforsyningsområdet og dansk kontraktsrets almindelige regler.

20. oktober 2004

J.nr.: 31-9

Eksp.nr.: 16914

TAT

Side 8 af 10

Leveringsbetingelserne er anmeldt til Energitilsynet i overensstemmelse med naturgasforsyningslovens § 40.

Som sagen er oplyst, har Energiklagenævnet ikke holdepunkter for at antage, at leveringsbetingelserne er urimelige efter lovens § 41, stk. 1, jf. § 7, stk. 5.

Efter leveringsbetingelsernes pkt. 3.6. kan placeringen af stikledninger ændres, bl.a. hvis brugerens dispositioner gør det nødvendigt. I så fald skal brugeren ifølge leveringsbetingelserne selv afholde udgifterne.

Der er ikke grundlag for at antage, at DONG ikke har henholdt sig til leveringsbetingelserne i kontraktsforholdet mellem DONG og brugeren.

Der er samtidig ej heller grundlag for at antage, at DONG i et tilfælde som det foreliggende har oplysningspligt efter dansk rets almindelige regler, herunder de forbrugerretlige regler, som klagen af 11. juni 2004 henviser til.

6.

Nævnet bemærker, at hverken DONG eller Energitilsynet besvarer det spørgsmål, som er klagerens grundlæggende spørgsmål, nemlig hvorfra han kunne og burde vide, at stikledningen førtes ind gennem hans baghave, og at denne undladelse i princippet ikke er rimelig skik og brug.

Ved bedømmelsen af den konkrete sag må der imidlertid også henses til, at klageren i den konkrete sag modtog naturgas og derfor måtte vide, at en stikledning førtes ind til hans hus, at klageren efter sine egne oplysninger ikke kendte stikledningens placering, at klageren ikke søgte oplysning herom hos DONG, og at klageren efter sine egne oplysninger i stedet handlede ud fra en – som det viste sig, urigtig – formodning om, hvor stikledningen gik.

7. Det kan herefter ikke give nævnet anledning til kritik, at klageren skal afholde udgifterne ved ændringen af ledningens placering.

Idet nævnet endvidere tiltræder, at Energitilsynet ikke kan tage stilling til, hvorvidt DONG er "moralsk ansvarlig" for forholdene på klagerens ejendom, stadfæster Energiklagenævnet tilsynets afgørelse.

Energiklagenævnets afgørelse

Energitilsynets afgørelse af 17. maj 2004 stadfæstes med den ovenfor anførte begrundelse.

Sagen har været behandlet på Energiklagenævnets møde 20. oktober 2004.

20. oktober 2004

J.nr.: 31-9

Eksp.nr.: 16914

TAT

Side 9 af 10

Afgørelsen er truffet i medfør af § 51 i lovbekendtgørelse nr. 130 af 27. februar 2003 om naturgasforsyning, hvilken lov er ændret ved lov nr. 494 af 9. juni 2004 om ændring af lov om elforsyning, lov om naturgasforsyning og lov om varmforsyning.

Afgørelsen kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Afgørelsen er sendt til klageren, DONG Naturgas A/S og Energitilsynet.

P. N. V.

Christen Boye Jacobsen
Nævnshoved

20. oktober 2004

J.nr.: 31-9
Eksp.nr.: 16914
TAT

Side 10 af 10

/ Thomas Andersen Thrane
Fuldmægtig